

Commotie

Z28 broedend op piepschuim
in de Groenlanden (Ooipolder).
Foto: Peter Eekelder

Overzomerende ganzen staan flink in de schijnwerpers. De Grauwe Gans wordt nu soms al als een plaag omschreven.

De kranten lusten er pap van. De druk vanuit de landbouw om "iets aan de problemen te doen" is groot. Natuurmonumenten kondigde onlangs aan maatregelen te willen nemen om de populaties Grauwe Ganzen in haar gebieden te beperken. In een aantal provincies worden inmiddels forse aantallen Grauwe Ganzen afgeschoten.

In Noord-Holland zijn grote aantallen Soep- en Canadese Ganzen "opgeruimd". Sinds jaar en dag worden eieren van met name Grauwe Ganzen geschud, geprikt en geraapt. Hebben al deze acties zin? Zijn er negatieve bijeffecten? Staan ze in proportie tot de veroorzaakte schade?

Door gebruik te maken van populatiemodelleren en door de aantalsontwikkeling in gebieden met en zonder beperkende maatregelen met elkaar te vergelijken, kunnen we erachter komen wat de gevolgen van deze maatregelen zijn.

Sommige lijken averechts te werken, andere zijn wel effectief, maar wellicht niet op de lange termijn. Wat kan worden verwacht van aangepast beheer?

Welke rol gaat de vos spelen? En, wat gebeurt er als we niets doen? En is dat erg? De drijfveer van SOVON is kennisvermeerdering en brede toepassing van deze kennis voor het beleid.

SOVON stelt zich daarom ten taak alle aspecten van de discussie rond overzomerende ganzen te belichten teneinde deze discussie zuiver te houden.

Ganzengegevens gevraagd!

Nederland wordt recent geconfronteerd met een snel groeiend aantal overzomerende en broedende ganzen van diverse soorten. De herkomst van deze vogels is divers; sommige populaties zijn het resultaat van succesvolle vestiging van uit gevangenschap ontsnapte vogels, andere zijn het gevolg van bewuste herintroductie, terwijl ook spontane vestiging van wilde vogels heeft plaatsgevonden. In de ons omringende landen zijn vergelijkbare trends zichtbaar. Naast de hier van oudsher thuishorende Grauwe Gans broeden tegenwoordig ook volop Brandganzen en Canadese Ganzen in ons land (ieder c. 3000 paren). Daarnaast worden ook Kolgans, Indische Gans en Zwaangans (Chinese Knobbels) in toenemende mate als broedvogel aangetroffen. Tenslotte zal het niemand ontgaan dat ook de zogenaamde Soepgans (verwilderde boerenganzen en allerlei kruisingen) overal in ons land te vinden is. Deze ontwikkeling is niet zo verrassend, we hebben met z'n allen immers een optimaal landschap voor broedende ganzen gecreëerd. De opmars van broedende ganzen wordt vanuit diverse hoeken echter kritisch bekeken, en de problematiek is veelzijdig en gecompliceerd. Er bestaat een grote behoefte aan meer kennis want een goede bescherming is alleen te bereiken met voldoende goede en objectieve gegevens.

SOVON heeft daarom een projectplan gelanceerd waarin de problematiek zo evenwichtig en genuanceerd mogelijk in beeld wordt gebracht. Aspecten die aan bod komen zijn herkomst, trends, huidige aantallen en verspreiding van broedende ganzen in Nederland, welke habitats door deze ganzen gebruikt worden, welke natuurlijke factoren de aantallen reguleren, welke effecten broedende ganzen hebben op hun omgeving, wat voor aantallen en verspreiding we in de nabije toekomst kunnen verwachten en hoe we populaties op een verantwoorde manier zouden kunnen beheren. Een deel van dit project wordt inmiddels gefinancierd door het ministerie van LNV. Een van de basisbehoeften is een goed en actueel overzicht van in Nederland broedende ganzen. Daarom wordt er dit jaar veel onderzoek gedaan naar het voorkomen van broedende ganzen. Uw hulp is daarbij nodig!

Binnen het Landelijk Soortonderzoek Broedvogels (LSB) worden o.a. schaarse ganzensoorten gevolgd. Doordat een aantal daarvan steeds algemener wordt, blijken waarnemers de waarnemingen minder (systematisch) door te geven. Het verspreidings-

beeld, zoals we dat voor recente jaren kunnen reconstrueren, vertoont nogal wat gaten ten opzichte van de laatste broedvogelatlas (1998-2000), en we zouden daarom graag zoveel mogelijk gebiedstellingen ontvangen. Het gaat daarbij dus om gegevens die nog uit voorgaande jaren beschikbaar zijn maar waarvan je weet of vermoedt dat deze nooit ingestuurd zijn. Dergelijke informatie is voor alle ganzensoorten zeer bruikbaar. Per jaar kunnen de gegevens ingevuld worden op LSB-formulieren. Geef ook broedcodes aan, en voeg bij je formulier een kaart waarop de begrenzing van het telgebied, en liefst ook de plekken waar de ganzen broeden, is aangegeven.

Ook willen we graag dat mensen in 2005 ganzen gaan inventariseren. In een aantal provincies gaat hopelijk een betaalde kracht aan de slag. Deze personen kunnen dat echter niet alleen, en steun van jullie is nodig. Om de werkzaamheden goed op elkaar af te stemmen is het heel belangrijk eerst met de DC te overleggen als je van plan bent in 2005 ganzen te gaan inventariseren. Als de DC niet weet of een gebied al geteld wordt, neem dan contact op met het SOVON kantoor (024-6848111 of info@sovon.nl) en vraag naar Henk van der Jeugd of Berend Voslammer. Probeer je inspanningen zoveel mogelijk aan te laten sluiten bij eerder verzamelde gegevens. Misschien is er een gebied dat in het verleden al eens geteld is zodat je de reeks voort kunt zetten?

Tenslotte willen we ook graag nestgegevens van alle soorten. Van het broedsucces van de meeste soorten ganzen hebben we nauwelijks data. Van de Grauwe Gans is er veel materiaal uit de Ooipolder bij Nijmegen, maar we hebben sterk de indruk dat het broedsucces in andere populaties hiervan afwijkt. De nestgegevens kunnen worden ingevuld op de SOVON nestkaarten (ook digitaal beschikbaar).

Alvast hartelijk dank voor jullie medewerking!

Henk van der Jeugd & Berend Voslammer